

Informační magazín obce Stehelčeves



STEHELČEVSKÝ ZPRAVODAJ

PROSINEC 2020 ČÍSLO 12

Významné osobnosti
v historii naší obce
- Václav POKORNÝ

Informace z obce

ŠKOLÁČEK

Advent a Velký
vánoční test

Zoopark
Zájezd



*Veselé Vánoce
a šťastný nový rok 2021*

*přeje Petra Vagenknechtová
a zastupitelé obce*

Vyhraj "NOC v ZOO"

Co pro to musíš udělat?

*Výhra v ceně:
7000 Kč*

Popust' uzdu své fantazii a zahraj si na spisovatele!

**Vymysli originální příběh ze zvířecí říše
a do 15. ledna 2021 ho pošli v elektronické podobě na
adresu zpravodaj@obecstehelceves.cz**

Zasláním souhlasíte s možným zveřejněním v obecním zpravodaji nebo na FB naší obce.



Stehelčevský zpravodaj

Registrace: MK ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 10585, 12/2020
Vydavatel: Obec Stehelčev, zpravodaj@obecstehelceves.cz

Toto číslo vyšlo: 1. 12. 2020

Uzávěrka příštího čísla: 20. 12. 2020

Informace z obce

● Místo silvestrovského ohňostroje pro vás **máme letos nachystanou laserovou show** - uskuteční se **však pouze v případě, pokud to vládní nařízení dovolí**. Budeme Vás včas informovat.

● Svoz bioodpadu v zimních měsících: **25.12., 29.1., 26.2., 26.3.**

● **POZOR ZMĚNA!!!** Sběrný dvůr bude od prosince do března otevřen **pouze v neděli od 10 – 12 hod.**

● **Hlášení poruch:**
elektřina – 800 850 860
voda – 840 121 121
plyn – 1239

● Veřejné zasedání Zastupitelstva obce se bude konat **16. 12. 2020 od 18:00, místo konání bude upřesněno**, sledujte úřední desku OÚ a pozvánku.

● **Omezení úředních hodin OÚ:**
23.12. otevřeno 8-12 hodin
28.12. zavřeno
30.12. otevřeno 8-12 hodin

UPOZORNĚNÍ!!

V novém sběrném místě v Panské naleznete **další kontejner na použité oblečení.**



Blahopřejeme

Hataš Stanislav – 55 let

Adamová Galina – 60 let



Kam se psem, který se toulá po obci?

Vážení a milí spoluobčané,

poslední dobou se po obci toulají osamocení psi. Jsou to většinou psi, kteří utečou ze zahrady obyvatel naší obce nebo při venčení.

Pokud takového psa potkáte, volejte na telefonní číslo 602 312 934 a my se o pejska postaráme. Odchycený pes bude po dobu maximálně 48 h umístěn v kotci, který jsme zřídili na sběrném dvoře.

O útěkáře bude postaráno, ale apelujeme na Vás..... zabezpečte si své mazlíčky tak, aby Vám neutíkali. Pokud se do 48 h nenajde majitel, bude pejsek odvezen do útulku. Obec má smlouvu o umístění toulavého psa se Spolkem ForDogs z. s., který sídlí ve Svárově.

Děkujeme.

*Petra Vagenknechtová,
starostka obce*



Ze zasedání zastupitelstva obce dne 21.10. 2020



- 1. Zastupitelé obce souhlasí s navrženým a doplněným programem.
- 2. Zastupitelé obce berou na vědomí rozpočtové opatření č. 8/2020.
- 3. Zastupitelé obce se, z důvodu každoročního zdražování likvidace komunálního odpadu, rozhodli pro úpravu cen jednotlivých známek pro odpad a to: červená známka (každý týden) 2.100,-Kč, zelená známka (kombinovaný svoz léto/zima) 1.620,-Kč, žlutá známka (každý 2. týden) 1.140,-Kč, bílá známka (1x měsíčně) 540,-Kč, jednorázová známka 65,- Kč.
- 4. Zastupitelé obce berou na vědomí vyhlášení inventarizace od 1.11.2020-15.1.2021, složení inventarizační komise - p. Ševčík, Karbusová, Vinš a souhlasí s plánem inventur.
- 5. Zastupitelé obce souhlasí s přiznáním dotace SDH Stehelčeves na rok 2021 ve výši 42.500,-.
- 6. Zastupitelé obce souhlasí s návrhem Kupní smlouvy na prodej částí pozemků p. č. 569/12, p. č. 940, p. č. 941, p. č. 938, p. č. 939 a pověřují starostku obce podpisem smlouvy.
- 7. Zastupitelé obce souhlasí s odpisem pohledávky za elektřinu ve výši 3.428,-Kč.
- 8. Zastupitelé obce souhlasí s čerpáním peněz z rezervního fondu ZŠ Stehelčeves na přebudování Fit sálu na učebnu.
- 9. Zastupitelé obce souhlasí s příspěvkem na školné pro spolek Naše děti v Kongu, z. s. ve výši 22.000,- Kč.
- 10. Zastupitelé obce souhlasí s návrhem Darovací smlouvy na příspěvek na školné – Naše děti v Kongu, z. s. na částku 22.000,-Kč a pověřují starostku obce podpisem smlouvy,
- 11. Zastupitelé obce souhlasí s cenovou nabídkou na čištění a revizi kanalizace DN 300 v ul. V. Poláka a Vrapická.
- 12. Zastupitelé souhlasí s koupí multifunkčního vozu do ceny 2.000.000,-Kč bez DPH. + technické požadavky v zápisu na OÚ.
- 13. Zastupitelé obce nesouhlasí s Žádostí o prominutí nebo snížení nákladů za nájemné v říjnu 2020 Velrest s. r. o. Doporučuje zapojení do vládou vypsáné 2. výzvy z programu COVID – NÁJEMNÉ, ve které stát pomůže podnikatelům s nájemným .
- 14. Požadavky obce Stehelčeves na jednotlivé varianty přeložky I/61 (obchvat Buštěhradu)

Varianty č. 1 a 2

Obec Stehelčeves nesouhlasí v žádném případě s předloženými variantami č. 1 a 2 a s vedením přeložky komunikace I/61 přes katastrální území obce Stehelčeves, zejména s vedením trasy v úseku „halda“ – okružní křižovatka Bouchalka. Zvýšený komfort Města Buštěhrad nemůže být kompenzován zatížením hlukovými emisemi a nekomfortem obce Stehelčeves. Součástí vyjádření je situace „I/61 Kladno – BUŠTĚHRAD (D7), PŘELOŽKA – Návrh nového vedení trasy Varianty č. 1 a Varianty č. 2“ se zákresem v ortofotomapě, která navrhuje nové vedení trasy od plánovaného staničení cca km 2,0 až k vlastnímu zaústění komunikace I/61 do okružní křižovatky na Bouchalce (exit 9 D7).

Pro realizaci dle obcí Stehelčeves navrženého vedení tras varianty č. 1 nebo č. 2 má obec následující podmínky:

- a) Dle návrhu obce bude prodloužen úsek v zářezu směrem ke kruhové křižovatce na Bouchalce.
- b) V úseku, ve kterém přechází rovina vozovky ze zářezu k rostlému terénu, bude vybudován protihlukový val snižující hlukovou zátěž obce Stehelčeves. Val bude vysoký minimálně 5 metrů nad rovinu vozovky a osazen vegetací a bude nejenom paralelně s komunikací I/61, ale s přesahem na komunikaci 10145 okolo kruhové křižovatky Bouchalka.
- c) V úseku, kde bude vozovka vystupovat ze zářezu, bude až po vlastní kruhovou křižovatku rychlost vozidel snížena postupně na 70 a 50 km/h a naopak.
- d) V rámci realizace projektu budou investorem přijata související trvalá dopravní opatření, která budou směřovat k radikálnímu omezení nákladní automobilové dopravy na silnicích 101 a 10145 ve směru Vrapice - Bouchalka a v opačném směru.

- e) Přes plánovanou komunikaci I/61 bude v křížení se stávajícím biokoridorem mezi obcemi Stehelčevy a Buštěhrad vybudovaný dostatečně dimenzovaný ekodukt, který zajistí nerušený pohyb v klidové zóně a migraci zvířet.
- f) Vzhledem k nárůstu intenzity dopravy v oblasti požaduje obec vybudování koridoru parametrů kombinované stezky pro pěší a cyklisty ze šotoliny, která by vedla od biokoridoru obce paralelně se silnicí 10145 směrem k okružní křižovatce, dále kolem ní s vybudovanými místy pro přecházení a dále směrem na jih na Bouchalku.
- g) Vzhledem k dopadu na intenzitu dopravy na komunikaci D7 zajistí před a po spuštění díla do zkušebního provozu investor plošné měření hlukosti a vypracování hlukové mapy v přílehlých částech obce akreditovanou institucí a v případě zhoršení imisních parametrů přijme dodatečná opatření k jejich potlačení.

Variananta č. 3 - Zkapacitnění stávající I/61

Pro tuto variantu má obec podmínku, že investor přijme taková trvalá dopravní opatření, která spolu s realizací této varianty přinesou radikální omezení nákladní automobilové dopravy v obci na silnicích 101 a 10145 ve směru Vrapice - Bouchalka a v opačném směru, podpořených empirickými daty.

- 15. Zastupitelé obce souhlasí s nákupem a instalací 4 informativních měřičů rychlosti v obci a souhlasí s cenovou nabídkou na 4 ks informativních měřičů rychlosti od fy AŽD Praha s.r.o. – 593.979,- bez DPH.
- 16. Zastupitelé obce souhlasí s revitalizací prostoru před školou firmou Gardenista s. r. o. v hodnotě 92.239,- Kč.
- 17. Zastupitelé obce souhlasí s dotací pro SK Stehelčevy na rok 2021 ve výši 150.000,- Kč.
- 18. Zastupitelé obce souhlasí s Nabídkou dodávky elektřiny ČEZ ESCO a. s. č. 1295266405, pro roky 2021-2022 a pověřují starostku obce s podpisem smlouvy.
- 19. Zastupitelé obce souhlasí s cenovou nabídkou společnosti AŽD Praha s.r.o. na zpracování projektové dokumentace na rekonstrukci povrchu komunikace a výstavbu veřejného osvětlení v ulici Vrapická slepá v hodnotě 52.500,- Kč bez DPH.
- 20. Zastupitelé obce souhlasí s přidělením dotace Zooparku Zájezd v hodnotě 75.000,- Kč za účelem udržení vzdělávací činnosti Zooparku Zájezd v době pandemie COVID-19 chalka a v opačném směru.

Celý zápis ze zasedání je k dispozici na webových stránkách obce nebo k nahlédnutí na obecním úřadě.

28. říjen – Den vzniku samostatného Československa

V letošním roce jsme z důvodu pandemie všichni omezeni na svých aktivitách a stejně je to i pro obce.

Přesto představitelé naší obce nezapomněli na tento významný svátek a **paní starostka položila za nás za všechny kytice k pomníkům padlých a poklonila se památce všech, kdo se zasloužili o vznik samostatného československého státu.**

Doufáme, že příští rok se již opět budeme moci sejít a uctít tak tento významný den všichni společně.



Hluková zátěž obce

Vážení spoluobčané.

Velmi intenzivně vnímáme Vaše podněty týkající se komfortu v obci z hlediska hlukové zátěže obce emisemi z dálnice D7 v obci Stehelčevěs. Obec je hlukem z dálnice D7 zatěžována plošně, nicméně některé části obce jsou zatěžovány extrémně. Proto obec, respektive Komise pro dopravu a stavbu, zahájila jednání s akreditovanými organizacemi schopnými zajistit předmětná měření a následné zpracování hodnot do formy hlukové studie. Na základě jednání jsme oslovili jak organizace akreditované pro měření hlukové zátěže, tak i přímo ŘSD. Výstupem ze vzájemných jednání, která jsou velmi komplikována koronavirovou situací, bylo, že ŘSD provede samo na své náklady a v omezeném rozsahu měření úrovně hlukové zátěže v uceleném úseku mezi Exity 9 a 18. Obec bude požadovat měření ve všech dotčených oblastech obce a zajistí součinnost, případně i finanční.

Z hlediska hlukového zatížení byla obec rozdělena na 3 oblasti:

Oblast č. 1 je extrémně exponovaná. Jedná se o lokalitu, kde je D7 mimoúrovňově křížena se silnicí II/101 směr Dřetovice. Jedná se o otevřené prostranství a zásadním zdrojem emisí hluku není jen samotný povrch dálničního tělesa, ale mostovka nad mimoúrovňovým křížením se silnicí II/101 a zejména dilatace. Zde je nejbližší nemovitost cca 55 metrů od dálničního tělesa a zatížení je zde extrémní.

Oblast č. 2 je vzdálena cca 260 metrů od nemovitostí a v dotčené oblasti se plánuje další výstavba ve vzdálenosti cca 210 metrů od tělesa dálnice D7. Jedná se o velké množství nemovitostí a zásadním problémem je i výškový rozdíl cca +20 m oproti tělesu dálnice. Hluk je emitován zejména od místa, kde D7 vystupuje ze zářezu v rostlém terénu.

Oblast č. 3 je zasažena plošně a zejména při východním proudění.

*Za Komisi pro dopravu a stavbu,
Ing. Martin Voch
projektový manažer obce*

Poplatky za svoz komunálního odpadu 2021

Po letech, kdy poplatek za svoz komunálního odpadu držela obec na stejné úrovni, jsme nuceni přistoupit k postupnému navýšování tohoto poplatku. Rozdíl výdajů za tuto službu od roku 2018 narostl o 47 %, kdežto příjmy pouze o 14 %. Svoz pro obec zajišťuje společnost AVE, od které máme predikci budoucího zdražování a bohužel vzhledem ke zvyšování cen všech vstupů, mezd i nákladů spojených s bezpečným ukládáním odpadů je a bude růst cen skokový a to několik let po sobě. Proto zastupitelé na svém říjnovém zasedání odhlasovali postupné dorovnávání tohoto rozdílu. Obec se snažila a dále snažit bude, tento poplatek částečně dotovat z obecního rozpočtu a tím rozložit skokovou zátěž pro občany. Z dostupných informací je jasné, že cena této služby bude v budoucna výrazně růst a zřejmě každého z nás, kdo netřídil až tak důkladně, donutí přehodnotit přístup jak nakládat s komunálním odpadem. Správné třídění

a tím snížení objemu vyváženého odpadu, umožní objednat delší interval za nižší poplatek.

Chtěl bych všechny zároveň požádat, aby nádoby na tříděný odpad používali zodpovědně, dodržovali základní třídění a nezneužívali nádoby k vyhazování věcí, které tam nepatří.

Interval	cena
4x měsíčně	2.100Kč
2x měsíčně	1.140Kč
1x měsíčně	540Kč
1x odvoz	65Kč
Kombinovaný	1.620Kč

*Za Komisi pro životní prostředí,
Michal Pokorný*

Cena známek za svoz komunálního odpadu, bioodpadu a poplatku ze psa na rok 2021

Cena známek za svoz komunálního odpadu na rok 2021

1x týdně (červená) 2100 Kč

svoz – středa

Zima 1x týdně, léto 1x za 14 dní (zelená) 1620 Kč

říjen – duben 1x týdně, květen – září 1x za 14 dní

1x za 14 dní (žlutá) 1140 Kč

svoz – sudé týdny - středa

1x měsíčně (bílá) 540 Kč

Jednorázová známka 65 Kč

Cena známek za bioodpad na rok 2021

Nádobu 240 l 890 Kč

Nádobu 140 l 690 Kč

Cena poplatku ze psa na rok 2021 (splatný k 31.3.2021) dle Obecně závazné vyhlášky

č. 1/2020

Cena za jednoho psa 200 Kč

Cena za druhého a každého dalšího psa 200 Kč

Poplatky budou vybírány od středy 13.1.2020 pouze v době úředních hodin.

Lze platit hotově nebo bezhotovostně (kartou).

UPOZORNĚNÍ! ZNÁMKY Z ROKU 2020 JSOU PLATNÉ DO KONCE MĚSÍCE LEDNA 2021!

Zkulturnění obecní zeleně, cest a prostoru před školou

Počasí nám přeje v době vegetačního klidu pracovat na zkulturnění obecní zeleně a cest. A tak jsme se rozhodli **obnovit cestu na pozemku p. č. 826, vedoucí z obce okolo výběhů pro koně směr třešňová alej a Buštěhrad**. Vykáceli jsme zde náletové dřeviny a vytvořili krásný prostor pro vycházky. V budoucnu **chceme cestu udržovat tak, aby se bylo možné „suchou nohou“ projít až k třešňové aleji a k biokoridorům**.



Prostor před školou už dlouho volal po odborné úpravě. Obec zadala našemu místnímu odborníkovi v zahradnictví panu Mrkvicovi úkol vypracovat **projekt na obnovu vegetace před školou**. Záměr je **vytvořit snadno udržovaný, ale oku lahodící kout před školou**. Jako první byly odstraněny staré rostliny, v čele s tím, který je velmi nevhodný do prostoru před školou a starým živým plotem. **Nově byly vysazeny rostliny šeříku**, které budou co nevidět tvořit bariéru mezi silnicí a školou. Okolo chodníku byly vysazeny **trvalky**, které budou trvalou ozdobou trávníku. Těsně u školy a okolo kříže budou vysazeny krásné **pivoňky**. Jako solitérní rostliny byly vysazeny **bobkovišně**. Vše bude a bylo vysazeno nedávno, takže **na krásné kvetoucí rostliny si musíme ještě počkat do jara, ale už teď se moc těšíme**.



ŠKOLÁČEK



ZŠ a MŠ Stehelčeves

školní rok 2020/2021

Milí čtenáři,
poslední měsíc byl ve znamení online výuky. Ve škole bylo bez dětí prázdné a smutné, ale nezahálelo se. Zahájili jsme stavební práce a předělání původního Fit sálu na novou učebnu, která bude sloužit jako kmenová učebna pro naše největší žáky 8. a 9. třídy a zároveň bude tvořit zázemí pro předmět Věda. Naši nejmenší žáci se přestěhují také k nám na velkou budovu, aby mohli být v centru dění a z původní 1. třídy vznikne učebna jazyků.



Školní družina

První odpoledne po návratu do školy, jsme se s dětmi pustili do výroby veselých dráček, kteří poslouží jako zápich do květináčů. Děti se po dlouhé pauze s radostí vrhli na všechny své hračky a řádili společně na školní zahradě.

MŠ

Dýňování ve školce



Dýňování proběhlo tento rok vzhledem k celé situaci kolem nouzového stavu úplně v jiném duchu než jsme byli doposud všichni zvyklí, bez rodičů.

Děti už ráno přicházely v kostýmech, zasoutěžily si v hodu na cíl do čarodějnické hlavy, chodily na chůdách mezi židličkami a namotávaly papírek na klacík. Po soutěžích si každý vydlabal svou dýni, někdo strašidelnou, jiný usměvavou a tu si odnesly děti domů. Doufáme, že do příštího roku se celá situace zklidní a budeme moci slavit v tradičním duchu.



1. třída



Konečně jsme se dočkali a vrátili se zpět do školy. Hned jsme se zapojili do učení. Zvládli jsme naši první online výuku, ale ve škole je to přeci jen lepší. Naučili jsme se další nová písmenka, čteme krátké příběhy. Už

umíme počítat do osmi. Nejvíce nás ale baví krychlové stavby. Povídali jsme si o naší obci, šli jsme se projít a ukázali jsme paní učitelce zajímavá místa v obci např. Homolka - pravěké hradiště.



Největší změna je pro nás ale naše nová třída. Je moc krásná a těšíme se, že zde zažijeme hodně hezkých společných chvil. Poznáme děti z ostatních tříd a všechny paní učitelky.



2. a 3. třída



Po návratu do školy jsme bez větších problémů naskočili tam, kde naše on-line vyučování skončilo. Bleskově sčítáme a odčítáme, čteme jak když bičem mrská a v přírodovědě jsme se naučili popisovat houby. Jelikož tvoření a kreslení se přes obrazovku

dělalo těžko (i tak jsme to však zvládli všichni na jedničku) byli jsme nadšeni, že se konečně můžeme vyřádit a něco krásného si vyrobit. Tentokrát to byl krásný podzimní opadající strom, ke kterému jsme z dřívěk od nanuků vyrobili i plot :)

4. a 5. třída



Online výuka nám nečiní žádné problémy, ale už se těšíme zpátky do školy na kamarády ze třídy a na společná centra a tvoření. V pracovních činnostech jsme například naposledy tvořily lod'ky z papírových plat od vajíček. Některé lod'ky byly dokonce natolik funkční, že zvládly i plavbu s posádkou ve vaně. Dále jsme tvořili návrhy různého oblečení a učili jsme se různé styly okrasného písma.

6. a 7. třída

Do online výuky na 2. stupni, díky zkušenostem z jara letošního roku, jsme "naskočili" bez větších problémů. Občas nás potrápí připojení, ale přípravy na hodiny, samostatné práce, prezentace, sdílené materiály, zkušenosti i diskuse jsou na dením pořádku. Samozřejmě se nám všem po škole stýská, protože vidět se tzv. "naživo" je nenahraditelné. Jako ukázkou práce jednoho z žáků 6. ročníku, uvádíme zápis z protokolu o provedení pokusu se statickou elektřinou:

"Tak jsem smíchal na talíři sůl s pepřem, vzal mámě v šatně vlněnou šálu a pravítkem třel o vlnu.

Když jsem dal po chvilce pravítko nad talíř (sůl a pepř), z pepře se stal pytel blech a začal naskakovat na pravítko a lepit se. Pravítko bylo okořeněné pepřem, ale osolené nebylo vůbec :-). Všechna sůl zůstala na talíři."

8. a 9. třída



Za zmínku stojí ukázkou práce žákyně 9. ročníku, která si pro měsíční výstup ve Vědě vybrala mimoevropský svět, téma s názvem Život gejši z Kjóta. Vytvořila k němu nádherné origami s postavou gejši, které nám v rámci své prezentace ukázala.

Správné odpovědi pro Velký vánoční kvíz:

1a, 2b, 3c, 4a, 5c, 6a, 7b, 8b, 9c, 10b, 11c, 12b, 13a, 14b, 15a

Zoopark Zájezd (opět) v ohrožení

Zlý virus opět řádí a je to značná komplikace pro každého z nás. Při zakazování, rozvolňování a dalším zakazování se bohužel zapomíná na zoologické zahrady. Zavřené jsou stejně jako všechno ostatní, ale provoz si kvůli zvířatům musí zachovat. Soukromé zoo to bolí ještě o to víc, že drtivá většina jejich příjmů pochází ze vstupného od návštěvníků. Když tedy zoo nesmí pouštět do svých areálů návštěvníky, přichází o příjmy, ale náklady na provoz zůstávají. Jak z toho ven? Třeba i díky vám!

Rok 2020 začal optimisticky.

V zázemí se povedly odchovy vzácných chameleonů, uspořádali jsme fotografickou výstavu v Central Kladno, plánoval se rozvoj zoo a na novou sezonu jsme se chystali s velkým očekáváním. **Bohužel hned v březnu nadšení zatrhl první vlna.** Během ní jsme se naučili spoustu nového např. ohledně crowdfundingu nebo prodej vstupenek online. **Díky ohromné podpoře od návštěvní-**

ků (a i příspěvku od obce Stehelčevs) se nám podařilo přežít do konce dubna a zoo opět otevřít za dodržování přísných hygienických opatření. Návštěvníci se k nám těšili a bylo to znát – dokonce se nám podařilo dosáhnout rekordní návštěvnosti. **Rozhodli jsme se podpořit na oplátku ty, kteří se o zvládnutí krize zasloužili nejvíc. Darovali jsme proto kladenským zdravotníkům vstupenky do zoo v hodnotě 100.000 Kč.** V zoo se narodila spousta mláďat – např. dvojčata lemurů kata, o kterých jsme na stránkách zpravodaje už psali. Proběhly i čtyři termíny skvělých příměstských táborů, kde s dětmi zkoumáme přírodu a učíme se, jak ji chránit. Vzdělávání je pro nás priorita.

Už už to vypadalo, že se vše v dobré obrátí. Jenže přišel říjen a další zákaz vstupu návštěvníkům. Jakkoli nařízení chápeme, je těžké se přenést přes skutečnost, že žádné kompenzace ze strany státu se pravděpodobně nikdy nedočká-



me. Přišli jsme tak o začátek i konec sezony. Otevření venkovních částí zoo by mohlo všem zahradám vytrhnout trn z paty, ale zatím nemáme signály, že by se k tomu schylovalo. **I přesto jsou (a vždycky budou) pro nás zvířata na prvním místě a my se ze všech sil snažíme, aby nijak nepocítila ekonomické dopady vládních opatření. Za to patří velký dík všem lidem, kteří se na provozu podílejí.**

Chcete-li nás podpořit, můžete tak učinit zakoupením vstupenky s platností na příští rok. Za každou prodanou vstupenku darujeme další rodinám s dětmi, které by si to normálně nemohly dovolit. Nabízíme též zážitky, např. krmení zvířat s ošetřovatelem. Nebo si můžete rovnou vyzkoušet jaké to je stát se ošetřovatelem zvířat na celý den. Mnoho návštěvníků si některá z našich zvířat i adoptovalo.

Děkujeme, že jste s námi a pevně věřím, že se brzy a ve zdraví sejdem u nás v zoo!



Text a foto:

Daniel Kolečka, Zoopark Zájezd

Významné osobnosti v historii naší obce

Václav POKORNÝ

Václav Pokorný se narodil 5. července 1911 ve Stehelčevsi. Vyučil se slévačem a pracoval v oboru, u vápenných pecí v Poldi Kladno.

Dne 8. října 1941 byl zatčen gestapem. V jeho domě čp. 75 byla provedena prohlídka, při které byl zabaven pouze radiopřijímač. Nic jiného nenašli. Přesto byl již 11. října 1941 vyneseno rozhodnutí stanného soudu a přidána poznámka U (uberwiesen – usvědčen!). Byl převezen do koncentračního tábora Mauthausen. Jeho spis se nedochoval, a tak se jeho rodina nikdy nedověděla pravý důvod, proč byl vlastně zatčen.

Zachoval se pouze protokol Ředitelství státní policie v Praze zaslaný Tajné státní policii.

Věc: Václav Pokorný, narozený 5.7.1911 ve Stehelčevsi, Václav Tůma, narozen 1.9.1920 v Jinočanech, Oldřich Strop, narozený 25.5.1915 v Hnidousích, Oldřich Šejna, narozen 21.11.1913 v Duchcově.

Týká se: rozsudek stanného soudu v Praze z 11.10.1941, č.j.123/I-4/41,

Přílohy: 4

Jmenování byli rozsudkem stanného soudu v Praze z 11.10.1941 předání tajné policii. Podle příkazu předsedy stanného soudu posílám: přiložené soupisy jejich majetku.

Podepsán: Bellman

Pan Václav Pokorný zemřel v koncentračním táboře Mauthausen 3. února 1942. Svého syna Václava, který se narodil 26. dubna 1942 nikdy neviděl. **Čest jeho památce.**

20. října 1945 udělil prezident Československé republiky v uznání bojových zásluh, které získal v boji za osvobození republiky Československé z nepřátelského obsazení panu Václavovi Pokornému Československý válečný kříž 1939 „IN MEMORIAM“. Tyto skutečnosti potvrdil i Státní ústřední archiv v Praze dne 11.3.1996.

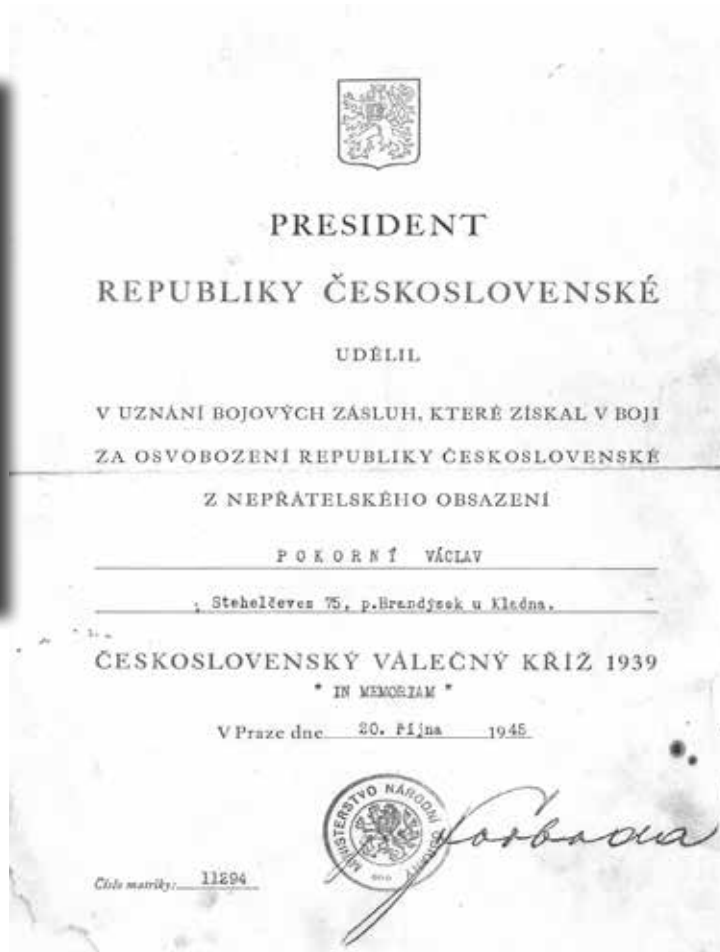
Na jeho památku byla pojmenována ulice na jejímž rohu žil - ulicí Václava Pokorného. (je to ulice od Hlavní ke hřišti SK)

Bohužel podobenka pana Pokorného se nedochovala. Neměl ji ani jeho syn, který jinak veškeré materiály poskytl pro naši obecní kroniku.

*Jaroslava Štancová,
kronikářka obce*



dům čp. 75, kde pan Pokorný žil



Z kuchyně našich babiček

Jak známo, naše babičky uměly uvařit výborné pochoutky i ze zcela obyčejných surovin. Chtěli bychom vám v této rubrice připomínat staré recepty, na nichž si určitě pochutnáte i dnes.



VÁNOČKA

1 kg polohrubé mouky, 19 dkg tuku, 4-5 žloutků, 10 dkg mandlí, 10 dkg rozinek, ½ l mléka, 5 dkg droždí, 18 dkg pískového cukru, špetka soli, citronová kůra

Mouku s cukrem dáme do mísy, přidáme sůl a citronovou kůru. V hrnku smícháme droždí se lžičkou cukru, přidáme 4 lžíce mléka, trochu mouky, zamícháme a necháme vzejít kvásek. Ten přidáme do mouky, k němu žloutky a po částech vlahé mléko. Nakonec do těsta přimícháme rozpuštěný tuk a rozinky s mandlemi. Dobře vypracujeme těsto, které se nechytá mísy. Necháme kynout. Z vykynulého těsta upleteme vánočku, kterou necháme ještě asi 30 minut kynout. Pak upečeme v předehřáté troubě.

VÁNOČNÍ HOUBOVÝ KUBA

60 dkg krup (dle chuti mohou být i lámané), 20 dkg sušených hub, 5 stroužků česneku, 20 dkg sádla, majoránka, sůl, pepř

Kroupy dobře propereme a uvaříme do měkka. Houby si předem namočíme, chvíli povaříme a slijeme. Okapané houby osmahneme na sádle, vmícháme kroupy, přidáme česnek a koření, dobře promícháme a dáme do vymazaného pekáčku nebo bábovkové formy péci do středně teplé trouby asi na půl hodiny.

RYBÍ POLÉVKA

Nastrouhanou kořenovou zeleninu (asi 30 dkg) spolu s drobně nakrájenou cibulí osmahneme na másle do zlatova, pak zalijeme vodou a přidáme kapří hlavu a ořez. Vše vaříme mírným varem asi 20 minut. Pak polévku přecedíme přes síto a ochutíme pepřem, solí a mletým zázvorem. Zahustíme světlou máslovou jíškou, přidáme jikry a mlíčí a s vnitřnostmi povaříme dalších 10 minut. Po odstavení přidáme maso z obrané kapří hlavy a odřezků, nakonec přidáme hojně petrželové nati. Polévku podáváme s kostičkami housičky usmažené na másle.

SMAŽENÝ KAPR

Kapra dobře očistíme a nakrájíme na podkovy, pokapeme citronem a necháme v chladu alespoň 2 hodiny odležet. Pak porce kapra osušíme a osolíme. Polovinu porcí obalíme v klasickém trojobalu, druhou polovinu pak ve směsi hladké mouky se lžičkou sladké papriky, ½ lžičkou drceného kmínu a špetkou rozmarýnu. Smažíme na sádle do zlatova, podáváme s bramborovým salátem nebo kaší.

PERNÍČKY NA STROMEČEK

650 g hladké mouky, 250 g cukru, 50 g másla, perníkového koření, 4 žloutky, 2 lžičky jedlé sody

Zaděláme vláčné těsto, vykrajujeme tvary, pečeme do zlatova, horké potíráme rozšlehaným vejcem.

CUKROVÍ ZE SÁDLA

200g moučkového cukru, 180g hladké mouky, 120g sádla, 40g kakaa

Vše zpracujeme v těsto, tvoříme kuličky o průměru cca 2 cm, dáme na plech vyložený pečícím papírem, v kuličkách uprostřed uděláme násadou od vařečky důlek, kam dáme trochu pikantní marmelády. Pečeme v mírné troubě.

ČOKOLÁDA DVOUBAREVNÁ

15 dkg tuku, 7 dkg moučkového cukru, 1 vanilkový cukr, 4 lžíce sušeného mléka

Za stálého míchání vaříme ve vodní lázni, stejně jako tmavou čokoládu

15 dkg tuku, 10 dkg moučkového cukru, 5 dkg kakaa

Do formiček nalijeme polovinu světlé a polovinu tmavé čokolády.

MEDOVÁ SRDÍČKA

250 g rozehřátého medu, 70 g másla, 3 celá vejce třeme v míse do pěny. Pak přidáme 600 g hladké mouky, 200 g cukru, 1 ks prášek do pečiva a polévkovou lžící mletého anýzu. Vše dobře propracujeme. Druhý den na pomoučněném vále vyválíme plát na tloušťku cca 1 cm. Vykrajujeme srdíčka. Pečeme do růžova. Mohou se pomazat rozšlehaným bílkem a zdobit púlenými mandlemi. Popřípadě rozdělíme těsto na tři nebo více dílů. Do jednoho dáme anýz, do druhého skořici nebo perníkové koření či oříšky. Bude pak více druhů a chutí.

ŽIDOVSKÉ CUKROVÍ

25 dkg hladké mouky, 25 dkg másla, 1 vejce, 2 lžíce vody

Vše zpracujeme v jemné těsto a dáme do chladu odpočinout. Rozválíme na dvě placky, které posypeme směsí 10 dkg hrubého cukru, 10 dkg rozinek a 10 dkg rozsekaných ořechů. Každou placku srolujeme a nakrájíme na kolečka. Kolečka dáme na málo pomaštěný plech a pečeme v mírně vyhřáté troubě.

DOBROU CHUŤ!



Střípky z obecní kroniky

Rok 1955

Účetní s. Špalková podala svou zprávu o finančním hospodaření družstva.

● Celkem tržby za rok 1955

1.317.288.07 Kčs

Celkové náklady za rok 1955

887.466.09 Kčs

Důchod k rozdělení činil

429.821.98 Kčs

● Důchod rozdělen byl dle stanov takto:

a) nedělitel. fondu – splátky na

invest. úvěry 22.600,-

zbytek přídělu 73.024,-

b) příděl sociálnímu fondu

10.260,10

c) členům za pracovní jednotky

323.937,88

- pracovních jednotek bylo 17.996,
hodnota pracovní jednotky v peně-
zích 18,- v natur. 6.30

● Tržby v živočišné výrobě pře-
kročeny o 68.000,- = o 12,5%

Tržby v rostlinné výrobě překročeny
o 105.000,- = o 18,5%

Celkem byly důchody v roce 1955
překročeny o 233.000,- = o 21,5%

● Náklady: daně, pojistné a splátky
překročeny o 12.000,- = o 8%

Výdaje na výrobu překročeny jen
o 19.000,- = o 5%

Což svědčí o rovnoměrném plnění
plánovaných nákladů.

Z celkových tržeb připadá na živo-
čišnou výrobu 43%

Z celkových tržeb připadá na rost-
linnou výrobu 50%

To dosvědčují, že živočišná výroba
se musí zvýšit.

Tržba na 1ha činí 3.729,-

Náklady na 1ha činí 2.512,-

Tento nepříznivý poměr nákladů na
1ha zaviněn je vysokými náklady
na mzdy a brigády. Stav tento lze
odstranit jen zvýšením členské zá-
kladny. Na jednoho člena družstva
připadá 9,2ha zemědělské půdy.

● Příznivé výsledky hospodaření
projevily se nejen v dosažené plá-
nované pracovní jednotce ale nutno
zdůraznit i příznivý vývoj celko-
vých aktiv družstva jakož
i jeho fondů.

Základní prostředky (investice)

Zvětšily se roku 1954

o 170.000,-

Zásoby se proti roku 1954

o 176.000,-

Finanční prostředky zvětšily se

o 156.000,-

Všechn tento majetek dosahuje již
2.241.000,-

Fondy družstva vzrostly na

579.000,-

Proti loňsku jsou vyšší

o 238.000,-

● Podstatný podíl na tomto vzestu-
pu fondů mají opatření strany
a vlády ve formě odpisů a subvencí,
kterými pomáhají družstvům
v upevňování jejich hospodářství.
Obdrželi jsme na 5% odpis z úvěrů
23.000,-

Obdrželi jsme na subvencích staveb.
44.700,-

Celkem 67.700,-

● Z celkového finančního přehledu
vysvítá, že čím lépe družstevníci
hospodaří, tím větší podíl připadá
na pracovní jednotku. K podnícení
hmotného zájmu družstevníků za
zvýšení výnosů v rostlinné i živočiš-
né výrobě, zavede družstvo v roce

1956 doplňkové odměny v penězích
nebo v naturáliích.

● Toto vše docílí se závaznou
družstevní disciplínou. JZD jako
každý jiný hospodářský útvar
a družstevníci, jako každý jiný
občan tohoto státu jsou povinni řídit
se jeho zákony a dodržovat státní
disciplínu.● V JZD postavena byla v tomto
roce silážní jáma za statkem č. p. 30
o obsahu.

Zřízena studna u drůbežárny nad
mlýnem č.p. 32. Začato bylo
s výstavbou kravína a provedeny
jiné drobnější opravy na hospodář-
ských budovách. Práce tyto pro-
váděli převážně horníci – penzisté,
pod vedením Václava Oubrechtta
také penzisty.

● JZD zakoupilo mostní váhu do
15t, elektromotor 30kw, výfukovou
řezačku, vyorávač bramborů, plečka
na řepu s močůvkovým postřikova-
čem, 2 močůvková čerpadla motoro-
vá, rozmetač hnoje, 1 traktor Zetor
25“ s přívěsným vozem, 2 darling
pumpy, kalkulační stroj a 1 pár koní.Členská základna● K 1.1.1955 bylo v JZD 13 členů
K 31.12.1955 bylo v JZD 38 členů
Během roku přistoupilo 25 členů
a vystoupilo 3 členové.Platy některých družstevníků v roce
1955:

Ve výrobě živočišné 14 – 18 set
korun měsíčně. (vepřín)

Ve výrobě živočišné 1900 –
2000Kčs měsíčně. (kravín)

V rostlinné výrobě 500 – 550Kčs
měsíčně.

Pracovní jednotky vedoucích JZD:

Předseda Průša Josef za základní práci 740 p.j.
Agronom Chmel František za základní práci 740 p.j.
Zootechnik Porazil František za základní práci 930 p.j.
Účetní Špalková Vlasta za základní práci 604 p.j.
Skladník Hofman Václav za základní práci 1.119 p.j.

● 24. června Pražský rozhlas vysílá reportáž o našem JZD a jeho novém vedení. V této reportáži hovořilo se velmi pochvalně o hospodaření našeho družstva.

● Skladiště v obci:

Hospodářský sklad Kyšice pobočka v č.p. 2
Sklad Kralupských mlýnů ve mlýně v č.p. 22
Sklad Krajského výkupu obilí (Salavita) v č.p. 71
Tyto objekty jsou dočasně pronajaty.

Poměry lidopisné

Narození:

Štrobl Jiří narozen
27. ledna č.p. 102

Vlasáková Ivana
30. ledna č.p. 61

Pokorná Alena
21. února č.p. 106

Kohoutová Bohumila
30. května č.p. 30

Petrák Luděk
3. června č.p. 169

Damová Alena
6. července č.p. 8

Račanská Blanka
9. července č.p. 108

Černá Jarmila
18. července č.p. 169

Čížková Jiřina
24. července č.p. 60

Honzíková Alena
30. července č.p. 74

Hřebejk Miroslav
12. září č.p. 82

Eberle Miroslav
14. září č.p. 189

Štanc Vladimír
27. října č.p. 170

Všechny tyto děti narozeny byly v oblastní nemocnici.

Svatby:

26.2. Tatiček Antonín konstruktér svobodný č.p. 180
Burgerová Hana úřednice svobodná 19 roků Buštěhrad

26.3. Bochníček Josef dělník svobodný 46 roků č.p. 116
Valsová Marie v domácnosti rozvedená 47 roků č.p. 116

10.4. Čtrnáctý Miroslav úředník svobodný 29 roků č.p. 11
Hovtvíková Ludmila úřednice svobodná 24 roků Karlovi Vary

30.4. Eberle Miroslav elektrikář 24 roků Kročehlavy.
Řánková Věra mateřská škola 22 roků č.p. 189

28.5. Pucholt Antonín zámečník svobodný 25 roků č.p. 166
Červenková Hana dělnice rozvedená 33 roků č.p. 166

Úmrtí:

4.1. Dupa František důlní dozorce 53 roků ženatý z č.p. 160. příčina: záducha srdce

11.2. Podzemská Karla roz. Egrmajrová žena řezníka 48 roků č.p. 27 příčina: cachexie zhoubného nádoru

2.3. Podrázka Štěpána roz. Vodičková žena železničáře 54 roků č.p. 98 příčina: mozková mrtvice

12.4. Karbus Antonín důchod. bývalý hostinský rozvod. 57 r. č.p. 43 příčina: záducha a srdce

5.5. Dřevo Antonín horník v.v. vdovec 78 roků č.p. 106 příčina: zánět svalů srdečního

4.6. Pánková Anna roz. Kalinová žena horníka 69 roků č.p. 93 příčina: sešlost zhoubného nádoru

19.6. Tatičková Božena roz. Podracká žena zedníka 47 roků č.p. 180 příčina: zhoubný nádor s metastázami

28.6. Pánek Alois horník v.v. vdovec 72 roků č.p. 93 příčina: po mrtvici ochrnutí nervů

2.8. Kolařík Adolf hutník v.v. ženatý 67 r. č.p. 161 příč. sešlost zhoubného nádoru

5.9. Bayer Tomáš rolník na odpoč. ženat 79 r. č.p. 24 příč: stařecká sešlost

8.12. Podrázký Václav dělník ženat 46 r.č.p. 44 příč: zánět srdečního svalů

29.12.Řánek Josef pilníkář ženat 75 r. č.p.138 příčina: Insuff cirkul 467

-pokračování příště-

ADVENT

Advent byl dobou očekávání příchodu Spasitele na svět. Slovo Advent pochází z latinského „adventus“, což znamená „příchod“.

Doba adventní byla dobou příprav na vánoční svátky a už od 11. století se její doba trvání ustálila na posledních čtyřech týdnech před Štědrým dnem. Byla časem půstu, při kterém se měli lidé věnovat zbožnému rozjímání. Zakázány byly veškeré zábavy, tanec a zpěv. I tak se o adventu konaly některé lidové obřady, které tento zákaz více méně porušovaly.

První adventní neděle navíc začínal (na rozdíl od toho kalendářního) liturgický rok. Křesťané totiž odvíjeli čas od narození Krista, tj. že ke všem událostem docházelo buď ante nebo post Christum natum (před nebo po narození Krista).

Až do třetí adventní neděle byla charakteristickou postní barvou fialová, po třetí neděli ji nahradila barva, symbolizující radost, tj. barva růžová. Každá z adventních nedělí měla své lidové označení (železná, bronzová, stříbrná a zlatá).

Doba adventní nebyla svým začátkem ani délkou vždy stejná. Například z roku 581 pochází nařízení biskupa Perpetua, podle něhož byl stanoven začátek adventu na svátek sv. Martina, tzn. 11. listopadu. Rovněž jsou zmínky o 40 denním půstu před Vánocemi. Sněm církevní Turonský roku 567 n.l. ustanovil začátek adventu na počátek prosince. Z roku 1001 pochází z opatství Abbo zmínka o adventu, trvající čtyři neděle.

Advent, tak jak ho známe, začíná čtvrtou nedělí před Štědrým večerem, trvá 22 až 28 dní a může připadnout na jakoukoliv neděli mezi 27. listopadem a 3. prosincem.

Smysl a význam adventu

Svatý čas adventní měl podle církve povzbuzovat věřící v jejich mnohdy těžkém životě a zároveň je nabádat k pokornosti a úctě.

Štědrý den - původ a historie

Štědrým dnem začínaly Vánoce. Slovo Vánoce podle některých zdrojů pochází z německého Weihnachten, ale pravděpodobnější je původ ze slavení dvanácti nocí. Historie slavení Vánoc spadá do doby, kdy se v římském kalendáři v roce 336 objevil zbrusu nový svátek. Jmenoval se Adventus Divi, což je jako Příchod Božského. Tento nový svátek měl připomenout jubileum nástupu panovníka na trůn. Věčně pronásledovaní křesťané odmítli uctívat člověka jako boha. A tak svátek zaměnili za Adventus Domini neboli Příchod Páně a poprvé ho oslavili v roce 354.

Stromeček v Čechách

První vánoční stromeček se rozsvítil v pražské vile ředitele Stavovského divadla Jana K. Liebicha roku 1812. Po třiceti letech se v Praze začaly stromky prodávat zcela běžně a lidé je nazývali Kristovým strůmkem. Stromeček si mohly ze začátku dovolit jen zámožnější rodiny, teprve později se stromeček rozšířil na Moravu a do většiny příbytků.

Stromeček k nám pronikl z německého území. Až do poloviny našeho století byla vánočním stromem hlavně jedle, v dnešní době je pro svou vzácnost nahrazena smrkem



a borovicí. Zvyk stavět rozsvícené vánoční stromky na veřejných prostranstvích se v Evropě ujal po první světové válce.

Na českém území se podle dochovaných zpráv poprvé postavil veřejný stromeček v Plzni roku 1925. Tato zvyklost se za první republiky rychle rozšířila po dalších českých i moravských městech i vesnicích.

Původ stromečku

Těžko si dnes dovedeme představit Vánoce bez ozdobeného stromečku. Nechybí snad v žádné domácnosti a v předvánočním čase se bez něho neobejdou ani slavnostně vyzdobené výlohy obchodů. Zelený stromek, ověšený ozdobami, cukrovými řetězy a čokoládovými figurkami je samozřejmou součástí Vánoc. Kdo ale dnes ještě pamtuje, odkud se vánoční stromeček vzal? Jak splynul s poměrně mladou křesťanskou kulturou a proč ho každý rok s takovou láskou a pečlivostí zdobíme pro několik málo dní?

Podle jednoho z legendárních vyprávění vděčí tradice vánočního stromečku za svůj vznik opatu Kolumbánovi z Luxeuilu a Bobba. Kolumbán žil v 6. století, narodil se v Irsku, ale misionářská činnost a poslání ho zavedla do Bretaně a Burgundska. Obyvatelé Burgundska byly v té době pohané a proto Kolumbán, aby jim trochu přiblížil svátek narození Krista, ozdobil v ten slavný den zapálenými pochodněmi do tvaru kříže starobylý jehličnan, který byl domorodci uctíván o každém zimním slunovratu.

Zář ohně přilákal zástupy lidí a Kolumbán k nim pronesl kázání o narození malého Ježíška v dalekém městě Betlémě, chlévu s oslíkem a volem, chudém Josefovi a vyvolené Marii. A tak je možné, že v tento den vznikl ten krásný zvyk strojít vánoční stromek.

Legenda o narození Ježíška

Malý Ježíšek se narodil podle biblického příběhu v městě Betlémě, kam se ze svého domova v Nazaretu vydali jeho rodiče Marie a Josef. Na dlouhou cestu se vydali poté, co římský císař vyhlásil sčítání lidí a jejich majetku, kvůli lepšímu vybírání daní. Aby sčítání proběhlo v pořádku, musel se každý hlásit ve městě, z kterého pocházel. Ve městě Betlémě nebylo té noci, kdy Josef s Marií došli, jediný volný nocleh, a proto se na noc uchýlili v salaši nedaleko od městských bran. Tam také Marie porodila svého syna Ježíše. Namísto do kočárky jej uložila do jesliček, které jinak sloužili ke krmení dobytka. Jako první se o narození Ježíše dozvěděli pastýři, kterým se zjevil anděl a zvěstoval, že se narodil spasitel. Pastýři se hned vydali na cestu, aby se novému králi poklonili. Z východu se s cennými dary vydali tři mudrcové, kterým cestu ukazovala jasně zářící hvězda. Oni mudrcové byli Tři králové a mezi dary které Ježíškovi nesli byla myrha, kadidlo a zlato.

O narození budoucího krále se dozvěděl i král Herodes Veliký. Ze strachu o svůj trůn nechal okamžitě zavraždit všechny chlapce narozené v Betlémě. Josefovi a Marii se spolu s malým Ježíškem podařilo uprchnout do Egypta, odkud se vrátili zpět až po smrti Heroda.

Štědrovečerní věštění

Součástí štědrého večera bylo tajemné vánoční kouzlení. Každý

se ho trochu bál, přesto se každým rokem znovu a znovu snažil poodhrnout clonu budoucnosti.

Nejznámějším čarováním bylo rozkrajování jablíček. Objevila-li se hvězdička, znamenalo to štěstí, byl-li tam ale kříž, znamenalo to smrt nebo vážné onemocnění. Podobně se věštilo z vlašských ořechů. Černý vnitřek ořechu předpovídal neštěstí a smutek, zdravý ořech pak radost a štěstí. Skořápky ořechů se využily u dalšího věštění, kdy se do skořápky umístila svíčka a puštěná po vodě naznačovalo svým chováním něco málo z budoucnosti. Na Štědrý večer neměl mít nikdo u sebe žádnou cizí věc, protože by ho v dalším roce čekala smůla a neštěstí.

Svobodné a nezdané dívky nezapomínaly na házení pantoflem. Postavily se zády ke dveřím, do pravé ruky vzaly pantofel nebo jinou vhodnou obuv a hodily ji za sebe. Mířil-li střevíc špičkou ke dveřím, očekávala se svatba a odchod z domu, špička v opačném směru znamenala nejméně jeden další rok zůstat "na ocet".

Pokud se chtěla dívka dozvědět jméno jí souzeného, vzala jablko a nůž. Jablko oloupala tak, aby získala jednu dlouhou spirálu. Tou pak třikrát zatočila nad hlavou a odhodila ji. Na zemi spirála vytvořila tvar, z něhož bylo možné s trochou fantazie vyčíst písmeno, jímž začínalo jméno toho pravého.

Oloupané jablko se pak dalo použít k dalšímu zvyku. Nožem se rozdělilo na tolik dílků, kolik bylo osob u stolu a každý svůj dílek snědl. Všichni věřili, že kdyby kdokoli z přítomných v příštím roce zbloudil (obrazně či doslova), stačilo si jen vzpomenout, s kým jedl o

vánocích společné jablko a našel by cestu zpět.

Další jablíčkové kouzlo bylo důležité pro hospodáře. Ten vzal dvanáct jadérek, které vložil do misky s vodou. Kolik jich vyplavalo na hladinu, tolik se dalo v příštím roce očekávat suchých měsíců.

Podobně se dalo věstit z cibulových slupek. Z cibule se naloupalo dvanáct sukének, položily se vedle sebe a do každé se nasypalo trochu soli. Každá sukénka představovala jeden měsíc v roce. Na které se sůl do rána rozpustila, v tom (podle pořadí vedle sebe) se očekával déšť. Ve které pouze zvlhla, ten měl být normální a u které sůl s cibulovou sukénkou nic neprovedla, se dalo čekat sucho.

Zapomenutým slovanským zvykem bývalo namazat si na Štědrý den tváře medem. Tím si každý zajistil, že ho po celý příští rok měli mít všichni rádi.

Pro vdavekchtivé dívky existoval způsob, jak toho dosáhnout. Stačilo se zmocnit devíti patek od vánoček a schovat si je.

Jinde házela děvčata hůl na hrušku, na kolikátý pokus je povedlo, že se hůl na stromě zachytila, po tolika letech ji čekali vdavky.

Známým věštěním bývalo i klepání na kurník. Ozval-li se děvčeti nejdříve kohout znamenalo to, že se dívka vdá do roka. Ozvala-li se nejdříve slepice, dívka měla zůstat svobodnou.

Jiným zvykem bylo odléváním roztaveného olova do připravené nádoby s vodou. Získaný vychladlý odlitek olova se zkoumal a zjišťoval k čemu se nejvíce podobá.

O půlnoci děvčata běhávala přes naoranou brázdu volající: „Štěkej, štěkej pes, kde je milý dnes, ať je tu hned!“. Poté vyčkávala, z které strany pes zaštěkal, neboť z té strany měl přijít jejich budoucí ženich.

Děvčata třásla také bezem a přitom říkala: „Třesu, třesu bez, ozvi se mi pes, kde je milý dnes?“. Na tu stranu, kde se ozvalo štěkání se pak dívka měla provdat.

Štědrovečerní stůl a zvyky okolo něho

Smysl Vánoc spočíval především ve vzájemné úctě, lásce a přátelství. Byl dobou, kdy se scházela celá rodina pohromadě u svátečně prostřeného stolu.

Ještě než mohli všichni zasednout společně u jednoho stolu všude se drhlo, všechno se čistilo, uklízelo a urovnávalo.

Hospodyně od rána připravovala štědrovečerní pokrmy. Vařila hrách, čočku, bramborovou a rybí polévku, pekla kubu z krup a česneku. Chléb a v bohatších domech i vánočku mívali upečenou již několik dní předem, schovanou v ošatce. Všichni se od rána postili, aby viděli zlaté prasátko. Když měla hospodyně uvařeno, snažila se zabavit děti, zatímco hospodář opatřil stromeček a tajně jej ozdobil. K večeru vybíhali děti čím dál častěji ven a pozorovali oblohu, zda již nevyšla první hvězdička, která měla ukončit půst. Právě s první hvězdičkou na obloze se symbolicky zapalovala svíčka a celá rodina usedala ke slavnostní večeři.

Prostírání stolu se věnovala velká pozornost. Většinou se symbolicky na jeden roh pokládala pecen chleba, aby měla rodina stále co do úst. Na druhý roh slaměnka s trochou všeho, co pole dalo proto, aby

i v následujícím roce byla dobrá úroda. Na třetí roh se pokládaly peníze, které měly slibovat blahobyt. Na čtvrtý roh se někde pokládala miska na kousky jídla pro dobytek a slepice. Jinde misku dávali pod stůl. Samotný stůl se pak obepínal řetězem nebo provazem, což mělo zaručit ochranu stáda ovcí před vlky, ochranu statku před zloději a také soudržnost celé rodiny po celý další rok. Řetěz nebo provaz potom hospodyně stočila do kruhu a do něj se sypalo slepicím. Slepice, které zobaly mimo kruh, byly tzv. „tulačky“, které zanášely mimo hnízdo.

Byl-li počet stolujících lichý, prostírala hospodyně pro jednoho navíc. Podle lidové pověry prý chodila smrt těsně před večeří obhlížet prostřené stoly a kde by byla napočítala lichý počet, tam by se v následujícím roce pro někoho vrátila.

Než se zasedlo ke stolu, stoupl si každý bosou nohou na sekeru ležící na zemi, to aby ho v příštím roce nebolely nohy. Před večeří se všichni společně pomodlili a vzpomněli na vše dobré i špatné, co je v uplynulém roce potkalo.

Někde přišel na talíř nejprve hrách, který symbolicky spojoval stolovníky v dobrém i zlém, poté se podávala polévka, aby všichni měli sílu, čočka zas měla přinést rodině peníze a nakonec kuba, popř. ryba či jiný masitý pokrm pro radost a pohodu. Kosti z ryby se dávali vždy na jeden talíř a po večeři je hospodář odnesl pod jabloň. Počet a rozmanitost chodů byla v každém kraji jiná. Někde se po polévce podávaly křížaly, někde měly místo kuby kapra, jinde třeba jen slanečka. Jediné co bylo téměř všude společné byla vánočka, kterou

hospodyně přinesla na stůl vánočku spolu s cukrovím, když všichni povečeřeli. K tomu se pila káva, čaj, ale i víno, pivo nebo dokonce pálenka. Od stolu se nesměl nikdo zvednout, dokud všichni nedojedlí. Lidé věřili, že by se rodina o dalších Vánocích nesešla celá.

Tam, kde měli kapra, schovala hospodyně lesklé šupiny, věřice přitom, že se budou v domácnosti držet peníze. Zbytky večeře se rozdělily mezi dobytek, který tuto noc prý mluvil lidskou řečí, stromům v sadě kvůli dobré úrodě a studni, aby měla čistou vodu.

Poté přinesl hospodář do světnice stromeček ozdobený sušenými jablíčky, švestkami, cukrovím, ořechy a řetězy. Zapálily se svíčky na stromečku a všichni kolem zpívali koledy. Koledy pak zpívali každý večer až do odstrojení stromečku. Tam kde stromeček neměli či ho neznali, strojili jesličky. Figurky přidávali k jesličkám podle biblických událostí. Malého Ježíška vkládali do jesliček na Štědrý večer. Spolu s ním anděla a pastýře. Figurky Tří králů přicházeli na řadu až 6. ledna.

Půlnoční mše

Když se blížila půlnoc spěchali všichni do kostela na jakési vyvrcholení štědrovečerních oslav „půlnoční mši“. Kostely bývaly toho dne plné promrzlých lidí, věřících že je Bůh s nimi přítomen právě v jejich kostele. Každý rok právě tuto noc cítili to samé, co prožívá každý rodič nad narozeným potomkem – radost, lásku a naději v budoucnost.

**Narodil se Kristus Pán,
veselme se,
z růže kvítek vykvet nám,
radujme se, z života čistého,
z rodu královského,
nám, nám, narodil se!**

Na Štědrý den se před večeří dávala za okno miska s vodou. Zmrzla-li do rána voda v misce a roztrhal-li přitom mráz misku, znamenalo to, že se příštího roku ztratí voda ve studni.

Hod Boží vánoční

25.12. - Na Boží hod vánoční se nikde nepracovalo, všichni měli zbožně rozjímat. Světnice ani zápraží se tento den nemetly, postele nestlaly. Nechodilo se ani po návštěvách a přišel-li přeci někdo, měl přinést koledu a popřát šťastných a veselých svátků narození Pána Krista.

O božihodové mši, zvané také „hrubá“ bývalo v kostele plno, zvláště pak ve vinařských oblastech, kde se věřilo, že ozáří-li sluníčko během mše tvář pana faráře, předznamenává to hojnou úrodu dobrého vína.

Sv. Štěpán

26.12. - Štěpán byl řecky mluvícím židem, který se obrátil na křesťanskou víru. Byl velice vzdělaným a svým kázáním si nadělal mnoho nepřátel, kteří jej udali židovské veleradě. Před ní se snažil své kázání vysvětlit, za což byl obviněn z rouhačství, vyveden z města a ukamenován. Zemřel kolem roku 35 n.l.

Svatý Štěpán býval vzýván na pomoc proti bolestem hlavy, byl patronem koní a zpravidla býval zobrazován s kameny a palmovou ratolestí.

*Koleda, koleda, Štěpáne!
Co to neseš ve džbáně?
Nesu, nesu koledu,
upadl jsem s ní na ledu,
psi se na mě sběhli,
koledu mi snědli.
Co mám smutný dělati?
Musím jinou žebrať.
Koledu mi dejte,*

*jen se mi nesmějte!
Koledu mi dali,
přece se mi smáli.*

*Já jsem malý koledníček,
přišel jsem k Vám pro troníček,
troníček mi dejte,
nic se mi nesmějte.
Budete-li se mi smáti,
musíte mi krejcar dáti.
Však já s vozem nejedu,
co mi dáte, to vezmu.
Dáte-li mi kus medu,
ještě lépe pojedu.
Pán Bůh Vám to nadělí,
na zahradě, na poli,
v chlévě telátka,
v maštali hříbátka,
pod lavicí housátka.*

Ještě v nedávné době bývalo zvykem na svátek svatého Štěpána chodit od domu k domu a koledovat. Za své koledování byli koledníci odměněni kouskem štedrovky, ovocem a občas i malým penízem. Zpočátku se koledy zúčastňovali pouze kněží, místy učitelé se svými žáky, teprve později koledovali pouze děti. Koleda probíhala mnohdy od sv. Štěpána až do Tří králů a její součástí byly koledy. V 19. století chodily na koledu děti s hůlkou, na které byla připevněna betlémská hvězda a s bedýnkou, ve které měli postavené malé jesličky.

Silvestr - něco málo z historie

Poslední prosincový den je zasvěcen památce papeže Silvestra I. (východní církve slaví svátek sv. Silvestra až 2. ledna). Dnes tolik oslavovaný svátek se původně nespojoval se žádnými zvyky a obyčejí. Datum 1. ledna sice jako první novoroční den přijali křesťané spolu s juliánským kalendářem, ale konec kalendářního roku připadal během staletí v jednotlivých zemích na různá data, např.

1. březen, 25. březen, 25. prosinec. Silvestrovská noc získala na významu až když se v průběhu 16. století ve většině západokřesťanských zemí ustálil kalendář gregoriánský a nový rok na 1. leden. Oslavy posledního dne neměly pro svůj pohanský původ moc velkou oblibu (ve starém Římě loučení se starým rokem provázelo nevázané veselí). Až teprve hospodářský rozvoj v 19. století proměnil silvestrovskou noc v jednu z nejbujnějších oslav roku.

Silvestrovské a novoroční zvyky

Kdo by neznal pranostiku: „Jak na Nový rok, tak po celý rok“? Co to ale pro nás znamená?

Určitě bychom měli vynést všechny odpadkové koše, převléct dočista všechno povlečení v postelích, vyprat a vyžehlit prádlo, aby nikde nezůstal nějaký „rest“.

Co je ale nejdůležitější - buďme na sebe milí a hodní!!! Pokud se budete cítit šťastni tento den, pak by se Vám štěstí nemělo vyhybat ani v novém roce.

Rady na závěr:

- *neservírujte na Nový rok drůbež, ať Vám neuletí štěstí!*
- *na svátečním novoročním stole by naopak neměla chybět čočka, aby se rozmnožovaly peníze*

Dary Tří Králů

Zlato, kadidlo a myrha, to byly dary, které malému Ježíškovi přinesli sv. Tři králové. Co přesně tyto dary představovaly se můžeme dnes jen domnívat. Jisté ale je, že všechny tyto dary byly v tehdejší době nejen velmi drahé, ale i cenné pro svou léčivou sílu.

Zlato je a samozřejmě i vždy bylo nejušlechtlejším kovem a symbolem bohatství.

Kadidlo bylo díky své vůni, navozující slavnostní atmosféru,

zlatem. Proto si ji mohli dovolit jen největší boháči. Jinak se používala při vykuřování v chrámech nebo při různých slavnostech. Už staří egyptané balsamovali mrtvé rozpuštěnou myrhou. Římané zas

nají příchod Tří mudrců do Betléma už 25. prosince (tedy na svátek Narození Páně).

Svátek Tří králů byl i posledním dnem ve vánočním období, kdy se koledníci vydávali na kole-



v mnoha náboženstvích velmi vyhledávané. Šlo o směs vonných dřevin a pryskyřic, myrhy, semínek, kořenů a usušených květů. Kadidlo se pálilo na rozžhaveném dřevěném uhlí v kadidelnicích, čímž se uvolňoval vonný dým.

Prodávalo se v podobě malých, místy průhledných, kulovitých kousků barvy světle žluté nebo bledě červené, na povrchu voskově lesklých. Kadidlo se mimo vykuřování v chrámech používalo odevládna k výrobě mastí a léků.

Myrha byla hmota-šťáva, vytékající ze stejnojmenného keře, která na vzduchu ztuhla ve žluté, červené či hnědé průhledné kousky o velikosti ořechu, za kterou se platilo

myrhu přidávali k vínu, aby nasálo libou vůni a také si ji vtírali do vlasů. Podobně jako kadidlo patřila i myrha mezi vonné látky s léčebnou schopností.

Památka příchodu sv. Tří králů

Když se pak narodil Ježíš v Betlémě Judově za dnů Heródesa krále, aj, mudrci od východu slunce vypravili se do Jeruzaléma. A uzřevše hvězdu, zradovali se radostí velmi velikou. I všedše do domu, našli děťátko s Marií matkou jeho, a padše, klaněli se jemu; a otevířevše poklady své, obětovali jemu dary, zlato a kadidlo a mirru. (Nový zákon, Ev.Sv.Matouše 2, verše 1, 10, 11, Bible Kralická)

Západní křesťanství slaví památku sv. Tří králů dne 6. ledna. Oproti tomu východní církve si připomí-

du. Tříkrálová koleda patří mezi nejznámější, vždyť kdo by neznal: „*My Tři králové jdeme k Vám, štěstí zdraví vinšujem Vám...*“. Vánoční období nazývané také jako vánoční okruh se uzavřelo hned první následující nedělí po svátku Tří králů. Oslava narození Ježíše Krista skočila následovalo liturgické mezidobí, které mělo připravit věřící na největší křesťanský svátek - Velikonoce.

Pro pravoslavné věřící však Vánoce 6. lednem teprve začínají.

Ve východní liturgii na tento den připadá jeden z nejdůležitějších svátků pravoslavné církve - svátek Zjevení Páně (původní svátek Ježíšova zjevení se světu).

Velký vánoční test

1. **Kdy začíná advent?**
 - a) 1. prosince
 - b) 1. adventní nedělí
 - c) 25. listopadu
2. **Kdy chodí Mikuláš?**
 - a) 6. prosince na svátek sv. Mikuláše
 - b) 5. prosince v předvečer svátku sv. Mikuláše
 - c) Oba dny
3. **Na svatou Barboru si svobodné dívky řezaly větvičku třešně a daly ji na teplé místo. Pokud jim na Štědrý den vykvetla, tak se dívka:**
 - a) Do roka odstěhovala do jiné vesnice
 - b) Do roka zemřela
 - c) Do roka se provdala
4. **Svatá Lucie noci upije, ale dne nepřidá. To je známé přísloví, ale kdo byla svatá Lucie?**
 - a) Mučednice, původem ze Syrakus v Itálii
 - b) Francouzská královna pomáhající chudým
 - c) Manželka španělského krále v 5.toletí
5. **Názvy adventních nedělí jsou:**
 - a) Kovová, bronzová, stříbrná a zlatá
 - b) Kamenná, bronzová, stříbrná a zlatá
 - c) Železná, bronzová, stříbrná a zlatá
6. **S vánočními svátky je neodmyslitelně spojen vánoční stromeček. Víme kde a kdy byl v našich zemích rozsvícen první vánoční stromeček?**
 - a) V roce 1812 ve vile ředitele Stavovského divadla
 - b) V roce 1814 na koňském trhu v Praze
 - c) V roce 1816 na pražské Invalidovně
7. **Dle pověsti se Ježíšek narodil**
 - a) V Nazaretu
 - b) V Betlémě
 - c) V Egyptě
8. **Jedním ze štědrovečerních zvyků pro svobodné dívky bylo klepání na kurník. Jak se dívka dozvěděla, že se do roka vdá:**
 - a) Když zakdákala slepice
 - b) Když se ozval kohout
 - c) Když bylo v kurníku ticho



9. **Půst, který naši předkové opravdu dodržovali ukončil:**
a) Štědrovečerní večere
b) Setmění na štědrý den
c) Když na Štědrý den vyšla první hvězda
10. **Dalším ze štědrovečerních zvyků byl ten, kdy si před večerí všichni stoupili bosou nohou na sekeru ležící na zemi. Kdo to udělal**
a) Měl celý rok štěstí
b) Toho další rok nebolely nohy
c) Ochránil se od lapků a zlodějů
11. **Na Štědrý den před večerí se dávala za okno miska s vodou. Zmrzla-li do rána voda a roztrhal-li při tom misku mráz, znamenalo to:**
a) Že v příštím roce přijde do rodiny smrt
b) Že se někdo z rodiny odstěhuje
c) Že se příštího roku ztratí voda ve studni
12. **Pokud o hrubé mši na Boží hod vánoční ozářilo sluníčko tvář pana faráře, znamenalo to:**
a) Zdraví a štěstí pro všechny přítomné
b) Hojnou úrodu dobrého vína v příštím roce
c) Že v obci nebude v příštím roce hořet
13. **Svatý Štěpán byl patronem koní a zpravidla býval zobrazován s kameny a palmovou ratolestí. Byl vzýván**
a) Na pomoc proti bolesti hlavy
b) Na pomoc proti zlodějům
c) Na ochranu při dlouhé cestě
14. **Co by nemělo být na novoročním stole?**
a) Kyselé mléko, abychom nebyly celý rok kyselé a nesnášenliví
b) Drůbež, aby nám neuletělo štěstí
c) Alkohol, aby nás v novém roce nebolela hlava
15. **Jaké dary přinesli malému Ježíškovi tři králové?**
a) Zlato, kadidlo a myrhu
b) Myrhu, diamanty a zlato
c) Kadidlo, myrhu a diamanty

správné odpovědi naleznete na str. 13



Sofinka a kouzelná cukrárna - BEZVA TIP!

Novinář Tomáš Nídr (narodil se v blízkém městě Slaný a nyní pracuje a žije s rodinou v Limě, v Peru)

vymýšlí pro svou pětiletou dceru Sofii pohádky. Se svou ženou Claudií, která doplnila příběhy početnými ilustracemi, na hithit.cz rozjeli crowdfundingovou kampaň na vydání knihy „**Sofinka a kouzelná cukrárna**“.

Jde o tucet příběhů z kouzelné cukrárny U Sofinky, kde se v duchu české pohádkové tradice míchá současný svět s magickými předměty a nadpřirozenými postavami. Hlavní hrdinka Sofinka vyzbrojená pudinkem se tu střetne s koronavirem, potká hastrmana, který miluje kávu více než vodu, nebo upeče detektor lži v podobě borůvkového koláče.

Můžete je podpořit nejen koupí publikace, ale také tím, že všem svým známým rozešlete následující link, kde najdete všechny informace.

<https://www.hithit.com/cs/project/8724/detska-kniha-sofinka-a-kouzelná-cukrarna>



Správné řešení doplňovačky z minulého čísla 11/2020 je:

1						P	O	P	R	A	D
2	M	E	X	I	K	O					
3						S	O	V	I	C	E
4	P	E	K	T	O	L					
5						E	L	V	Í	R	A
6	P	O	H	L	E	D					
7						N	E	Z	M	A	R
8	V	E	L	E	N	Í					
9						K	O	M	I	S	E

